

Берегівський угорський театр – видатне явище в культурному житті міста

11.01.2016 14:34

Днями у великому залі угорського драматичного театру відбувся показ вистави за короткими п'єсами Антона Чехова.

Обидва покази пройшли при повних залах, бажаючих подивитись навіть розміщували на додаткових стільцях. І це не дивно, адже кожна – на жаль, не така часта, як хотілося б, поява трупі Закарпатського обласного угорського драматичного театру в рідних берегівських стінах стає культурною подією. Ті, хто стежать за роботою творчого колективу, знають – жалкувати за втраченим часом не доведеться. (А ціни на квитки взагалі символічні, приміром, останнього разу це було 30 гривень з людини).

І навіть якщо не знати угорської мови, якою ставляться спектаклі, все одно неможливо залишитись байдужим до гри акторів, котрі багато років на сцені живуть за принципом свого творчого батька Атілли Віднянського - «грати, як вмерти». Гіперболізовані емоції, розмови на

підвищених тонах, що часом переходять у крик та дикий галас, подекуди й справжні ляпаси, обливання водою, жбурляння речами, порваний одяг, топтання капелюхів... - все це складові вже фірмового стилю, яким відзначається берегівський угорський драмтеатр (втім, телетрансляції спектаклів інших угорських театрів свідчать про певний національний стиль, зі спільними притаманними йому рисами, де головною є підвищена експресивність та гра «на повну», з усіх сил).

От і постановка трьох одноактових п'єс Антона Чехова, зведених спільною тематикою подружніх відносин, продемонструвала вірність берегівського драмтеатру своїй традиції. Здавалося б, чи можна здивувати глядача XXI століття не найвідомішими й не найкращими п'єсами російського письменника й драматурга з українським корінням, а саме «Ведмідь», «Про шкоду тютюну» та «Освідчення»? Виявляється, можна. Якщо це півторогодинне дійство, в якому актори виклались на повну – перетворивши легкий водевіль з життя міщан XIX століття ледь не в комедію абсурду, чому сприяє й давній прийом з використанням мінімуму сценічного реквізиту. Так, обстановку панської садиби цілком можна зобразити столиком, кількома стільцями та віконною рамою. Або кількома дверними рамами на майже порожній сцені, як це було в іншому спектаклі.

І тоді можна лише позаздрити тим, хто знає угорську й розуміє всі нюанси протяжних монологів та запальних діалогів. А якщо ж із знаннями кепсько, то варто заздалегідь прочитати чи освіжити в пам'яті першоджерело, благо, в репертуарі театру зазвичай класика – нерідко Чехов, а ще Микола Гоголь, угорські письменники, які є й в наших перекладах, та класики світової літератури – Семюель Бекет (один з «батьків» літературного абсурдизму), Томас Еліот, Шекспір, Сервантес...

На жаль, економічна ситуація не дає берегівському угорському театру можливостей тривалий час залишатись вдома. Графік закордонних гастролей розписаний далеко наперед, і гра в рідному місті й надалі залишатиметься нечастою подією – відтак, берегівчанам й гостям міста варто стежити за анонсами й долучатися до живого мистецтва у виконанні земляків, які вже досягли на цій ниві європейського визнання.

Як стало відомо «Берегово-тудей», в 20-х числах січня театром планується прем'єрний показ спектаклю з життя видатної берегівчанки Шарі Федак (див. Історія Шарі Федак із Берегасу – першої феміністки та «прими» угорської оперети) Театр грає виключно угорською мовою, однак його керівництво воліло б залучати до глядачів й українську публіку. На жаль, через брак фінансування один з варіантів – із забезпеченням бажаних апаратурою із синхронною озвучкою – наразі не реалізований.

Хоча й важко собі уявити адекватний синхронний переклад феєричного дійства на сцені – тут глядачам без знання мови залишається лише насолоджуватись грою акторів та їх повною віддачею. Втім, можливо, не завадила б проста роздача глядачам брошури із надрукованим лібрето поточного спектаклю.

Довідка «Берегово-тудей»: Закарпатський обласний угорський драматичний театр ім. Дюли Ійєша розміщується в приміщенні однієї з найстаріших (кінець XVII століття) будівель Берегова, колишнього готелю «Орослан» («Лев»), де колись зупинявся проїздом відомий угорський поет Шандор Петефі. Засновником театру є уродженець Мужієва Атілла Йосипович Віднянський, театральний режисер, заслужений діяч мистецтв України, від часу заснування в 1993 році - головний режисер Закарпатського обласного угорського драматичного театру, з 2013 року – художній керівник Національного Угорського театру в Будапешті.

Першою виставою нового театру був «Бал у степу» класика угорської літератури Дюли Ійєша. Відомість театру принесла постановка 1994 року «Сон у літню ніч» (за п'єсою Вільяма Шекспіра), після чого була перша премія на фестивалі молодих театрів в м. Москва, та визнання Атілли Віднянського найкращим режисером року в Україні (2000).

Останніми роками берегівський театр переважно гастролює в Угорщини та на фестивалях в різних країнах Європи. В театрі працює до двох десятків акторів. Режисером більшості

постановок виступає чернівчанин Олег Мельничук. Часткове фінансування діяльності театру здійснюється коштом обласного бюджету, втім, цих грошей не вистачило б навіть на мінімальну зарплату акторів та персоналу, не кажучи про утримання будівлі театру, купівлю та ремонт театрального реквізиту та інші потреби. Театр виручають гастролі, гранти закордонних, насамперед, угорських, фондів, участь у спільних постановках, котрі допомагають збагатитися реквізитом та розширювати репертуар.

<http://beregovo.today/>